

Torsten Fensby

OECD:s skattekonkurrensprojekt

OECD publicerade 1998 en rapport som innehåller rekommendationer för att bekämpa skadlig skattekonkurrens på global basis.¹ Rapportens målsättning var att OECD genom en kombination av olika åtgärder skulle försöka att eliminera all form av skadlig skattekonkurrens inom och utanför OECD senast den 31 december 2005. I det följande redogörs kortfattat för hur arbetet har framskridit och vilka resultat som har uppnåtts eller kan förväntas uppnås innan årsskiftet.²

1 Skadlig skattekonkurrens inom OECD

1.1 Lågbeskattade skatteregimer

1.1.1 1998-rapporten

Tjugoåtta av OECD:s medlemsländer åtog sig 1998 genom antagandet av OECD-rapporten, "Harmful Tax Competition, An Emerging Global Issue" (1998-rapporten),³ att avskaffa eller modifiera alla skadliga skatteregimer senast den 31 December 2005.⁴ En skatteregim anses skadlig om låg skatt uttas och om den uppfyller ett eller flera av följande *primära* kriterier ("key factors"):⁵

- skatteförmånerna är avgränsade från den inhemska ekonomin så att de inte påverkar det inhemska beskattningsunderlaget (s.k. ring-fencing);⁶
- skatteregimen är inte transparent, dvs. möjligheterna till insyn i hur lagstiftningen är utformad och tillämpas på administrativ nivå är begränsade;

¹ Jag vill rikta ett varmt tack till Christina Rosén för värdefulla synpunkter på ett tidigare manus.

² Märk att de åsikter som uttrycks i artikeln uteslutande är mina egna och inte nödvändigtvis delas av OECD eller dess medlemsstater.

³ Schweiz och Luxemburg reserverade sig mot rapporten. Notera att rapporten antogs formellt av 27 medlemsländer. Slovakien hade vid denna tidpunkt endast observatörsstatus, men åtog sig ändå att implementera rapportens rekommendationer.

⁴ OECD-länderna åtog sig att genom ny lagstiftning upphäva eller modifiera samtliga skadliga skatteregimer senast fem år efter det att OECD:s ministerråd antagit 1998-rapporten, dvs. den 9 april 2003. I syfte att ge bolag som omfattades av en upphävd skadlig regim rimlig tid att omorganisera verksamheten kunde den nya lagstiftningens ikraftträdandedatum för dessa bolag skjutas fram till den 31 december 2005 (Rekommendation 15, Ruta III, riktlinje 3 i 1998-rapporten).

⁵ Punkterna 61-67 i 1998-rapporten. Det bör poängteras att en lågbeskattad regim aldrig i sig självt kan betraktas som skadlig. Den lågbeskattade regimen måste också uppfylla ett eller flera av de andra primära och sekundära kriterierna för att kunna anses som skadlig (Se punkt 59 och Ruta II i 1998-rapporten). De påståenden som framförts i internationella medier om att OECD ägnar sig åt global skatteharmonisering är därför helt obefogade. Se också not 25 nedan.

⁶ Kriteriet ring-fencing är uppfyllt om endast personer bosatta utomlands får bedriva verksamhet inom regimen och/eller om bolag etablerade enligt regimen endast får bedriva verksamhet utomlands. I de fall verksamheten får bedrivas både inom regimstaten och utomlands är kriteriet ring-fencing uppfyllt om regimens skattefordelar begränsas till inkomster förvärvade utomlands.

- landet som tillhandahåller skatteregimen är inte villigt att utbyta information om verksamhet som bedrivs inom regimen.

Ytterligare ett antal *sekundära* kriterier ("other factors") diskuteras i 1998-rapporten.⁷ Det betonas att en samlad bedömning skall göras på grundval av de primära och sekundära kriterierna. Om en skatteregim anses som potentiellt skadlig enligt dessa kriterier skall också en ekonomisk utvärdering av regimen göras.⁸ Rapporten lämnade sålunda dörren öppen för möjligheten att en lågbeskattad regim som potentiellt uppfyllde ett eller flera av de primära eller sekundära kriterierna likväl skulle kunna "frias" under förutsättning att dess negativa ekonomiska effekter på andra länder var begränsade eller starka ekonomiska och sociala skäl motiverade regimen existens.

I enlighet med riktlinjerna i rekommendation 15 i 1998-rapporten rapporterade medlemsländerna under 1999 in fler än 100 skatteregimer till OECD för granskning. Det var i huvudsak fråga om skatteregimer på finans-, försäkrings-, värdepappersfonds-, sjöfarts- och holdingbolagsområdet.⁹ Det kan tilläggas att flertalet av de granskade regimerna återfanns inom Europa.

Avsikten var ursprungligen att OECD skulle avge ett definitivt utlåtande redan år 2000 huruvida de granskade regimerna var att betrakta som skadliga.¹⁰ Det visade sig dock politiskt omöjligt för flera OECD-länder att acceptera ett sådant förfarande.

EU hade nämligen inom ramen för uppförandekoden redan genomfört och publicerat en liknande utvärdering i november 1999 ("Primarolo-rapporten").¹¹ Flera av de utpekade EU-länderna var av olika skäl starkt kritiska mot Primarolo-rapportens enligt deras uppfattning förhastade slutsatser.¹² Eftersom flera av de skatteregimer som betraktats som skadliga i Primarolo-rapporten även var föremål för granskning inom ramen för OECD-projektet ville man förvissa sig om att det gjordes en uttömmande analys av respektive regim innan OECD slutgiltigt uttalade sig om regimernas eventuella skadlighet. Mot denna bakgrund togs beslutet att göra endast en preliminär utvärdering av de inrapporterade regimerna år 2000 och att under 2001–2002 utarbeta mer detaljerade riktlinjer för tolkningen och tillämpningen av 1998-rapportens kriterier. En ny slutgiltig utvärdering skulle sedan göras 2003.

1.1.2 2000-rapporten

Efter en tidvis – och för OECD-förhållanden – het och segdragen diskussion kring de granskade regimerna enades slutligen samtliga OECD-länder i juni 2000¹³ om att lista 47 skatteregimer inom OECD som potentiellt skadliga.¹⁴ Trots att Schweiz

⁷ Se punkterna 68–79 i 1998-rapporten.

⁸ Punkterna 59 och 80–84 i 1998-rapporten.

⁹ Märk att OECD:s skattekonkurrensprojekt omfattar endast geografisk rörlig verksamhet såsom "finansiell och annan tjänsteverksamhet". Direktinvesteringar i form av industriell produktion eller liknande omfattas inte (se punkt 6 i 1998-rapporten).

¹⁰ Rekommendation 15, Ruta III, riktlinje 2 i 1998-rapporten.

¹¹ Rapport från Uppförandekodgruppen (företagsbeskattning) till Ekofin-rådet den 29 november 1999.

¹² Se fotnoterna i Primarolo-rapporten.

¹³ "Towards Global Tax Co-operation, Progress in Identifying and Eliminating Harmful Tax Practices", OECD, 2000 ("2000-rapporten").

¹⁴ Den fullständiga listan över potentiellt skadliga regimer återfinns i avsnitt III i 2000-rapporten.

och Luxemburg reserverade sig mot 1998-rapporten deltog de – på frivillig basis – i utvärderingsarbetet och accepterade också att vissa schweiziska och luxemburgska regimer listades som potentiellt skadliga.

Oaktat att det fanns ett behov av mer detaljerade riktlinjer för tolkningen av 1998-rapportens kriterier insåg många av OECD-länderna att "klockan klämtade" för deras potentiellt skadliga regimer. Lägg därtill att EU, både inom ramen för uppförandekoden och med stöd av statsstödsreglerna, krävde att EU-länderna vidtog åtgärder för att bland annat eliminera ring-fencing och för att förbättra insynen i skatteregimer listade som skadliga i Primarolo-rapporten. Kombinationen av EU:s uppföljningsarbete efter Primarolo-rapporten samt hotet om offentlig svartlistning av OECD medförde att flertalet OECD-länder antingen avskaffade eller modifierade sina listade regimer redan innan arbetet med den slutliga utvärderingen inleddes våren 2003.

1.1.3 2004-rapporten

Riktlinjerna för tolkningen av 1998-rapportens kriterier samt resultatet av den slutliga utvärderingen publicerades i mars 2004.¹⁵ Av de 47 potentiellt skadliga regimerna som listades i 2000-rapporten har 18 regimer avskaffats och 14 regimer modifierats för att undgå att uppfylla 1998-rapportens kriterier. 14 regimer "friades" vid den slutliga utvärderingen.¹⁶ Bedömningen av en schweizisk regim¹⁷ sköts upp tills vidare (se vidare nedan). Märk att vissa av skatteregimerna listade som "upphävda" i 2004-rapporten – det gäller främst de holländska och belgiska regimerna – i själva verket endast har modifierats, dvs. den gamla upphävda lagstiftningen som reglerade en viss regim har omedelbart ersatts av ny lagstiftning. OECD granskade och utvärderade också ett antal regimer under 2003 som inte behandlades i 2000-rapporten, i huvudsak holdingbolagsregimer. Samtliga holdingbolagsregimer utom en "friades" vid utvärderingen.¹⁸ Bedömningen av en luxemburgsk holdingbolagsregim¹⁹ sköts upp till vidare (se vidare nedan). Sammantaget medförde detta således att ingen OECD-regim betecknades som skadlig i 2004-rapporten.

Såvitt avser den slutliga utvärderingen förtjänar fyra aspekter att nämnas särskilt. Först kan noteras att OECD ännu inte har uttalat sig definitivt om den schweiziska s.k. 50/50-regimen och Luxemburgs 1929 års holdingbolagsregim. Båda regimerna har gemensamt att de är lågbeskattade och att de berörda länderna inte utbyter information om verksamheten som bedrivs inom regimerna. Både Schweiz och Luxemburg har dock åtagit sig att se över regimerna internt och sedan inleda nya diskussioner med OECD. En slutgiltig utvärdering av de två kvarvarande regimerna kan förväntas senast vid årsskiftet.

För det andra har Schweiz åtagit sig att utbyta information om verksamhet som bedrivs i schweiziska holdingbolag. Åtagandet kommer att implementeras genom omförhandlingar av de schweiziska skatteavtalen. Detta måste betraktas som ett

¹⁵ Se "OECD's Project on Harmful Tax Practices, The 2004 Progress Report", OECD, 2004 ("2004-rapporten"), och The Consolidated Application Note, Guidance in Applying the 1998 Report to Preferential Tax Regimes, OECD, 2004 ("the consolidated application note").

¹⁶ Se punkt 11 i 2004-rapporten: "Table of Conclusions Reached on Potentially Harmful Regimes Identified in 2000".

¹⁷ "The 50/50 practice".

¹⁸ Punkt 15 i 2004-rapporten. Notera att flera OECD-länder modifierade sina holdingbolagsregimer under 2000-2002 för att undgå att bli svartlistade av OECD.

¹⁹ "The 1929 Holding Company regime".

positivt trendbrott. Tidigare har Schweiz varit villigt att delta i administrativt informationsutbyte enbart i syfte att möjliggöra en korrekt tillämpning av bestämmelserna i de av Schweiz ingångna skatteavtalen.²⁰

För det tredje undgick samtliga sjöfartsregimer att klassificeras som skadliga. Utgången kan kanske väcka viss förvåning eftersom den skattelättnad som medges under en typisk sjöfartsregim inom OECD begränsas till internationell sjöfart, dvs. verksamhet utanför regimstaten. Enligt 1998-rapporten är en regim ring-fencad om "enterprises which benefit from the regime may be explicitly or implicitly prohibited from operating in the domestic market".²¹ Om en viss typ av ekonomisk verksamhet får bedrivas internationellt men inte nationellt eller skattelättnaden begränsas endast till internationell verksamhet föreligger ring-fencing. När kriteriet ring-fencing preciserades i "the consolidated application note" gjordes emellertid bedömningen att nationell och internationell sjöfart nästan alltid utgör två skilda ekonomiska aktiviteter vilket får till följd att ring-fencing inte kan uppkomma.²² Notera att även EU "friade" samtliga sjöfartsregimer i Primarolo-rapporten. Utgången motiverades dock på ekonomiska snarare än juridiska grunder. EU hänvisade till "the need to consolidate the competitiveness of the European Union and the Member States at international level" och den globala konkurrenssituationen på sjöfartsområdet.²³ Det faktum att sjöfartsregimer inom EU konkurrerar direkt med nollbeskattade (och ofta dåligt reglerade) sjöfartsregimer i länder som Bahamas, Liberia, Marshall Islands och Panama omöjliggjorde ensidiga förändringar av sjöfartsregimerna inom EU.

Avslutningsvis bör nämnas att OECD också "friade" två offshorebankregimer, Australiens "Offshore Banking Regime" och Kanadas "International Banking Centre", trots att båda regimerna ansågs uppfylla kriteriet ring-fencing. Detta motiverades i huvudsak med att regimernas negativa ekonomiska effekter på andra länder var minimala.²⁴

OECD:s skattekonkurrensprojekt har under senare år fått en delvis ny inriktning. Bush-administrationen som tillträdde i USA 2001 har konstant fått värja sig från inhemsk kritik om att OECD ägnar sig åt global skatteharmonisering.²⁵ Man har därför velat tona ner projektets "skatteaspekter" (som t.ex. ring-fencing) och i stället lyft fram informationsutbytet. Såvitt avser "skatteparadisen" har kriteriet ring-fencing övergetts helt.²⁶ Även om ring-fencing fortfarande utgör ett kriterium för att identifiera skadlig skattekonkurrens inom OECD kan nog slutsatsen dras av 2004-rapporten att kriteriet har tappat i betydelse. Signifikativt var också att det framhölls i förhållande till både sjöfarts- och offshorebankregimerna att de berörda OECD-länderna var villiga att utbyta information om verksamheten som

²⁰ Omförhandlingar av skatteavtal är en tidsödande process. Det lär nog därför ta flera år innan Schweiz har implementerat sitt åtagande i detta avseende gentemot samtliga OECD-länder.

²¹ Ruta II (b) i 1998-rapporten.

²² Se punkt 14 i 2004-rapporten och punkterna 320-326 i avsnitt VIII i "the consolidated application note".

²³ Se punkterna 61 och 62 i Primarolo-rapporten.

²⁴ Se punkt 13 i 2004-rapporten.

²⁵ Ett lagförslag presenterades så sent som i oktober 2004 som innebar att USA:s avgift till OECD kraftigt skulle skäras ner p.g.a. att OECD ansågs ägna sig åt global skatteharmonisering. Även om lagförslaget till slut förkastades i senaten, är det uppenbart att Bush-administrationen känner sig pressad i denna fråga. Se Tax Notes International, 7 och 20 oktober 2004 samt 17 november 2004.

²⁶ Se punkt 27 i OECD:s rapport "The OECD's Project on Harmful Tax Practices: The 2001 Progress Report", OECD, 2001".

bedrivs i dessa regimer.²⁷ Det bör dock framhållas att ovanstående inte betyder att kriteriet ring-fencing har blivit obsolet. Det kan inte uteslutas att en lågbeskattad ring-fencad OECD-regim som har en kännbar påverkan på andra länders beskattningsunderlag eller som också brister i transparens- eller i informationsutbyteshänseende i framtiden skulle kunna betraktas som skadlig av OECD.

Sammantaget har OECD lyckats ganska väl med att städa upp framför sin egen dörr. Skatteregimerna har i det stora hela blivit mer transparenta. Regimer begränsade till concernintern verksamhet har gjorts mer förenliga med OECD:s interntprissättningsregler.²⁸ Vissa ring-fencade regimer har modifierats eller avskaffats helt. I fråga om de två regimerna som ännu inte har utvärderats står Schweiz och Luxemburg i princip inför valet, om de vill undgå svartlistning av OECD, att antingen avskaffa regimens skattefördelar eller utbyta information om verksamheten som bedrivs inom regimen.

1.2 Sparandefrågan

Som framgår av punkt 12 i 1998-rapporten diskuteras sparandefrågan i en särskild arbetsgrupp inom OECD. Den huvudsakliga stöttestenen i denna fråga har – föga förvånande – varit banksekretessen. OECD publicerade år 2000 en rapport²⁹ ("bankrapporten") som innehåller dels en faktamässig redogörelse för banksekretessreglerna i OECD-länderna, dels rekommendationer om hur skattemyndigheternas tillgång till bankinformation bör stärkas. Det framgår av bankrapporten att tjugosex OECD-länder kan utbyta bankinformation utan restriktioner. Belgien, Österrike, Schweiz och Luxemburg kan utbyta bankinformation endast i skattebedrägerimål. Såvitt avser Schweiz och Luxemburg gäller den ytterligare restriktionen att skattebedrägeribrottet som ligger till grund för informationsutbytet måste uppfylla definitionen för skattebedrägeri i både staten som efterfrågar informationen och i Schweiz/Luxemburg (s.k. dubbel straffbarhet).³⁰

Samtliga OECD-länder, inklusive Schweiz och Luxemburg, ställde sig dock bakom den långsiktiga målsättningen i bankrapporten att:

"[i]deally, all Member countries should permit tax authorities to have access to bank information, directly or indirectly, for all tax purposes so that tax authorities can fully discharge their revenue raising responsibilities and engage in effective exchange of information."³¹

OECD publicerade i juli 2003 rapporten "Improving Access to Bank Information for Tax Purposes: The 2003 Progress Report". Av denna framgår bland annat att flera OECD-länder har vidtagit åtgärder för att säkerställa att bankerna har information om kontoinnehavarnas identitet och för att underlätta informationsutbyte på bankområdet. Däremot har inga framsteg gjorts i att uppfylla bankrapportens långsiktiga målsättning att *samtliga* OECD-länder skall kunna – utan restriktioner – utbyta information på bankområdet. Belgien, Österrike, Schweiz och Luxemburg har sålunda inte ändrat sina positioner i frågan.

²⁷ Se punkterna 13 och 14 i 2004-rapporten.

²⁸ The 1995 OECD Transfer Pricing Guidelines.

²⁹ Improving Access to Bank Information for Tax Purposes, OECD, 2000.

³⁰ Det bör tilläggas att både Schweiz och Luxemburg tolkar skattebedrägeribegreppet snävt. Såvitt avser definitionen av brottet skattebedrägeri i Schweiz, se det särskilda protokollet ingånget den 24 januari 2003 till skatteavtalet mellan Schweiz och USA.

³¹ Punkt 20 i bankrapporten.

EU har nyligen inom ramen för det antagna sparandedirektivet ingått ett avtal med Schweiz som kortfattat innebär att Schweiz (åtminstone) fram till 2011 får utta källskatt i stället för att utbyta information om EU-personers banktillgodohavanden.³² Det förefaller därför inte troligt att OECD i det kortare perspektivet kommer att göra några större framsteg i denna fråga.

2 Skadlig skattekonkurrens utanför OECD

1998-rapporten delar in länderna utanför OECD i två olika kategorier:

- Skatteparadis; och
- Övriga länder utanför OECD ("icke-medlemsländer").

Fram till alldeles nyligen har OECD:s ansträngningar med att komma tillrätta med skadlig skattekonkurrens utanför OECD i huvudsak inriktats på de s.k. skatteparadiserna. En tidigare artikel i Skattenytt har redogjort för OECD:s arbete med skatteparadiserna under 1998–2002.³³ Nedan redogörs kortfattat för hur OECD:s arbete med skatteparadiserna har framskridit under 2002–2005 samt vilka initiativ som tagits för att involvera icke-medlemsländer i processen.

2.1 Åtagandena om att utbyta information på skatteområdet

Under 2000–2003 har totalt 33 stater³⁴ utanför OECD gjort ett åtagande ("åtagandestaterna") om att senast den 31 december 2005 uppfylla vissa OECD-krav på transparens och informationsutbyte. Åtagandena har dock gjorts under antagandet att samtliga finansiella centra i världen av betydelse uppfyller samma krav 2005 eller träffas av kollektiva motåtgärder organiserade av OECD. Denna likabehandlingsprincip är inskriven i de flesta av de ingångna åtagandena.³⁵

Flerparten av åtagandena ingicks under våren 2002. Förhoppningarna var vid denna tidpunkt stora bland OECD-länderna om att de skulle kunna ingå ett större antal informationsutbytesavtal med åtagandestaterna under de kommande åren. USA hade dessutom redan inlett denna process och under 2001–2002 ingått informationsutbytesavtal med Antigua & Barbuda, Bahamas, British Virgin Islands, Cayman Islands, Guernsey, Isle of Man, Jersey och Netherlands Antilles. Dessa förhoppningar skulle dock snabbt komma att grusas.

2.2 EU:s sparandedirektiv

EU aviserade i januari 2003 avsikten att anta det s.k. sparandedirektivet. Det presenterade direktivförslaget medgav fyra OECD-länder (Österrike, Belgium, Luxemburg och Schweiz) rätten att utta källskatt i stället för att utbyta information

³² Se vidare "Avtal mellan Europeiska Gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om åtgärder likvärdiga med dem som föreskrivs i rådets direktiv 2003/48/EG om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar" (EUT L 385, 29.12.2004 s. 30).

³³ Se Fensby, OECD publicerar en lista över icke-samarbetsvilliga skatteparadis, SN 2002 s. 404ff.

³⁴ Anguilla, Antigua & Barbuda, Aruba, Bahamas, Bahrain, Bermuda, Belize, British Virgin Islands, Cayman Islands, Cook Islands, Cyprus, Dominica, Gibraltar, Grenada, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Malta, Mauritius, Montserrat, Nauru, Netherlands Antilles, Niue, Panama, Samoa, San Marino, Seychelles, St. Lucia, St. Kitts & Nevis, St. Vincent and the Grenadines, Turks & Caicos Islands, United States Virgin Islands, Vanuatu.

³⁵ I samband med att åtagandena ingicks betonade OECD att den skriftliga formuleringen om rätten till likabehandling inte fick tolkas som en nödvändig förutsättning för att åtagandestaterna skulle implementera sina åtaganden. Åtagandestaterna har likväl sedermera konsekvent hävdats att deras åtaganden är villkorade i detta avseende.

om banktillgodohavanden fram till åtminstone 2011. Direktivförslaget, som sedermera antogs,³⁶ innebar i realiteten att fyra OECD-länder inte skulle kunna uppfylla OECD:s krav i fråga om informationsutbyte den 31 December 2005. Reaktionen lät inte vänta på sig. Åtagandestaterna ansåg att direktivförslaget innebar ett direkt brott mot den i åtagandena inskrivna likabehandlingsprincipen. Flera stater skrev också till OECD:s generalsekreterare under våren 2003 och krävde att OECD anordnade ett s.k. Globalt forummöte för att diskutera den uppkomna situationen. Arbetet med att implementera åtagandena avstannade nästan helt under 2003. Endast USA lyckades ingå ytterligare ett informationsutbytesavtal med Aruba i November 2003.

2.3 Globala forumets möten i Ottawa 2003 och Berlin 2004

Det efterfrågade Globala forummötet hölls i Ottawa i oktober 2003 och blev smått kaotiskt. Ett antal åtagandestater hotade under mötet att dra sig ur processen och Antigua & Barbuda aviserade efter mötet att det tills vidare inställde arbetet med att implementera sitt åtagande.³⁷ Det stora flertalet åtagandestater önskade dock fortsätta samarbetet med OECD. De hade äntligen efter flera års påtryckningar lyckats skaffa sig ett reellt inflytande i en för dessa stater central internationell fråga och saknade därför egenintresse av att försöka skjuta skattekonkurrensprojektet i sank.

De 40 närvarande OECD-länderna och åtagandestaterna kom överens i Ottawa om att tillsätta en arbetsgrupp som skulle utarbeta förslag till åtgärder om hur ett globalt s.k. level playing field skulle kunna etableras på skatteområdet, dvs hur man skulle kunna säkerställa att alla stater slutligen likabehandlas på transparens- och informationsutbytesområdet på global basis. Arbetsgruppen utarbetade en rapport som antogs vid det Globala forumets möte i Berlin 2004.³⁸ Rapporten rekommenderar alla länder att fortsätta att sträva mot ökad transparens och informationsutbyte, dels genom ensidiga förbättringar av det civilrättsliga regelverket, dels genom att ingå bilaterala avtal om informationsutbyte. Det beslutades dock också vid Berlin-mötet att genomföra en detaljerad länderundersökning av den aktuella situationen på transparens- och informationsutbytesområdet. Arbetet med undersökningen, som omfattar totalt 83 länder, pågår fortfarande och kommer att slutföras under hösten 2005.

2.4 Det planerade Globala forummötet i Melbourne 2005

Ett nytt Globalt forummöte kommer att hållas i Melbourne i november 2005. En rapport baserad på ovan nämnda länderundersökning kommer att presenteras och det Globala forumet skall också ta ställning till hur projektet skall drivas vidare efter Melbourne-mötet. I syfte att "globalisera" skattekonkurrensprojektet har ett stort antal icke-medlemsländer som tidigare inte har deltagit i processen inbjudits till Melbourne-mötet. Hong Kong och Singapore, men också länder som Ryssland, China och Argentina, förväntas närvara vid mötet. Dessa "nya" länder omfattas också av det Globala forumets länderundersökning.

³⁶ Se Rådets Direktiv 2003/48/EG av den 3 juni 2003 om beskattning av inkomster från sparande i form av räntebetalningar (EUT L 157, 26.6.2003 s. 38). Såvitt avser avtalet mellan EU och Schweiz ingånget inom ramen för sparandedirektivet, se ovan not 32.

³⁷ Se Tax Notes International, 20 oktober 2003.

³⁸ "A process for Achieving a Level Playing Field". Rapporten finns tillgänglig endast på OECD:s hemsida (www.oecd.org).

Skattekonkurrensprojektet befinner sig just nu i ett "vänteläge" i avvaktan på Melbourne-mötet. Även om många OECD-länder har inlett förhandlingar med åtagandestater har inga nya informationsutbytesavtal undertecknats under det senaste året. Det är egentligen inte resultatet av länderundersökningen som inväntas – alla inblandade parter vet i det stora hela vilka länder som brister i vilka avseenden på transparens- och informationsutbytesområdet – utan de politiska slutsatser som kan komma att dras i Melbourne på basis av länderundersökningen. Såvitt åtagandestaterna åberopar länderundersökningen och avsaknaden av ett globalt s.k. level playing field som grund för att försena eller hoppa av processen tar de risken att många OECD-länder helt enkelt tappar tålamodet och börjar agera mot åtagandestaterna på egen hand utanför OECD:s ram.³⁹

Två slutsatser kan dock redan nu dras av den föreliggande situationen. Först kan konstateras att skattekonkurrensprojektets slutdatum – den 31 december 2005 – i fråga om åtagandestaterna närmast blivit obsolet. Även om det skulle finnas en politisk vilja är det i dag teoretiskt omöjligt för berörda parter att ingå ett stort antal nya informationsutbytesavtal och se till att dessa träder i kraft före årsskiftet.

Vidare är det ganska uppenbart att något globalt s.k. level playing field inte kommer att råda vid årsskiftet. Ett sätt för OECD-länder att hantera denna situation skulle kunna vara att erbjuda något i utbyte mot att åtagandestaterna ingår informationsutbytesavtal. Flera av de fattigare åtagandestaterna uppbär mer än tio procent av statsinkomsterna från den finansiella offshoresektorn. En stor del av dessa inkomster riskerar att falla bort om informationsutbytesavtal ingås i större skala. Mot denna bakgrund vore det inte helt orimligt om OECD-länderna direkt eller genom internationella organisationer på olika sätt skulle hjälpa samarbetsvilliga åtagandestater att utveckla eller stärka deras konkurrenskraft på andra verksamhetsområden.

Torsten Fensby har varit anställd vid OECD:s skattesekretariat sedan 1996 och arbetat i huvudsak med skattekonkurrens- och skatteavtalsfrågor. Fensby lämnar OECD vid årsskiftet för att skriva en bok om OECD:s skattekonkurrensprojekt.

³⁹ Enskilda länder har naturligtvis full rätt att – utan att invänta eventuella beslut av en internationell organisation – vidta sådana åtgärder de finner nödvändiga för att skydda sitt beskattningsunderlag.